

paa en anden Udnyttelse af Fiskeriet i vore Vande, herunder ogsaa Gudena, man ved jo ikke, hvilke nye Ting der vil komme frem i saa Henseende —, vilde jeg finde det meget uheldigt, om Staten saa maaske, hvis den vil oprette en Aalegaard der, skulde betale Erstatning, skønt den en Gang har købt Privilegiet. Jeg kan altsaa tiltræde Forslaget om, at Beløbet anvendes til Nedlæggelsen, men jeg vil spørge den højtærede Landbrugsminister, om det ikke maa forstaas saaledes, at Staten dog derved sikrer sig Retten og senere eventuelt kan gøre Brug af den ved at anlægge en Aalegaard, hvis den maatte finde Anledning dertil. Det vil neppe kunne blive paa samme Sted — i saa Fald skulde man sikre sig de fornødne Arealer paa begge Aabredder —, men der er en anden Plads ved Gudena, hvor der kan være Tale om noget saadant, nemlig ved Frisenvold Laksegaard, hvor man ejer Aabredden paa begge Sider. Det er muligt, at dette Spørgsmaal aldrig kommer til at foreligge, men jeg synes, det er rigtigt, at Staten, naar den giver en saa betydelig Bevilling, sikrer sig eventuelt senere at kunne gøre Brug af den Ret, den her køber.

Kofoed: Den ærede Ordfører gjorde i Gaar nogle Bemærkninger om Ændringsforslag Nr. 22 om en Bevilling paa 24,000 Kr. til Anskaffelse af et transportabelt Mergelbanespor til Bornholm. Jeg vil benytte Lejligheden til at bringe den højtærede Landbrugsminister og det ærede Finansudvalg en Tak for denne Bevilling. Jeg har tidligere gentagne Gange fremdraget dette Spørgsmaal her i Tinget, sidste Gang ved Finanslovsforslagets første Behandling i Oktober Maaned, og den højtærede Landbrugsminister stillede mig da i Udsigt, at en saadan Bevilling kunde blive foreslaaet. Jeg takker den højtærede Minister, fordi dette Løfte er blevet holdt, og det ærede Udvalg for den Stilling, det har indtaget til Sagen. Jeg føler mig overbevist om, at denne Bevilling vil komme til at gøre udmærket Nytte paa Bornholm, hvor der i høj Grad er Trang til en Mergling af de fattige Jorder, som vi har saa mange af derovre.

Wulff: Denne Finanslovbehandling er af en saa fredelig Natur, at den ikke giver megen Anledning til Debat. For mig har der ikke hidtil været Grund til at tage Ordet, og det er kun for et enkelt Punkts Vedkommende, jeg vil sige

et Par Ord, nemlig om det Samraad, der har været holdt om Driftslaan til Husmænd, som det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) særlig har gjort sig til Talsmand for. Jeg vil sige, at Husmændene er en Samfundsklasse, som der er al Grund til at sætte Pris paa. Det er en 100,000 Mennesker, som er Slidere, haardføre og flittige Folk, og den særlige Basis for deres Værdi er deres Selvstændighed, det, at de sidder paa egen Jord. De er et værdifuldt Led i den Mellemstand i Landbruget, som man maa ønske kan blive støttet paa enhver Maade, der er fornuftig. Men at yde Driftslaan af Staten kan jeg ikke anse for en rigtig Anvendelse af Statens Midler. Jeg tror ogsaa, det er uoverkommeligt, og dersom man gaar dertil, kan man ikke blive staaende ved Husmændene. Thi hvor værdifuld en Samfundsklasse de end er, er de ikke den eneste værdifulde Samfundsklasse og ikke den eneste Samfundsklasse, som repræsenterer en talrig Kreds af smaa Bedrifter, det er der ogsaa adskillige andre Samfundsklasser, der gør.

Der er en talrig Haandværkerstand og en talrig Handelsstand, og der er andre, saa det er ikke let at blive staaende ved nogen Grænse. Hvad Taligheden angaar, staa de andre Samfundsklasser ikke tilbage. Er der 100,000 Husmænd, er der 85,000 Haandværks- og Industribedrifter, af hvilke de 60,000 virker under lige saa smaa Forhold som Husmændene og har ganske samme Krav paa Støtte af Staten som disse, og der bør ikke gøres nogen Forskel. Man ser derfor ogsaa, at den ene af de Samfundsklasser, jeg nævned, Haandværkerstanden, har faaet en lille Støtte i Form af 75,000 Kr. aarlig til Anskaffelse af Maskiner. Jeg tror ikke, jeg tager fejl i, at denne Bevilling vilde den vedkommende Samfundsklasse ikke have søgt, hvis ikke Stødet dertil var givet fra anden Side. Saa vidt jeg kender denne Samfundsklasse, hævder den gennemgaaende, at den ikke ønsker at bæres af Staten, men at være med blandt dem, som bærer Staten. Naar den i sin Tid kom frem med Kravet om en Bevilling til Hjælp til Anskaffelse af Maskiner, var det soleklart og indlysende af den Grund, at der fandtes en tilsvarende Statsstøtte, men i langt større Maalestok, til Fiskere og Husmænd. Det har selvfølgelig den Indvirkning paa andre Samfundsklasser, at de tænker: Støttes de og de Led af Samfundet, hvorfor skal vi saa ikke ogsaa støttes? Det øver en smittende, man kan vel sige en i